

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Deres ref.: 16/1857

Oslo 1. september 2016

Høring – forslag til ny åndsverklov

Gramo er positive til at det nå kommer en totalrevisjon av åndsverkloven og vi setter også pris på regjeringens mål om å styrke rettighetshavernes stilling.

Gramo er glad for at departementet har som et mål at språket skal gjøre mer tilgjengelig og at en ny lovtekst skal være mer brukervennlig.

Gramo vil kun uttale oss om de forhold som gjelder samtlige av våre medlemmer. Medlemmenes rettighetshaverorganisasjoner vil sende egne svar med egne synspunkter.

Nærstående rettigheter

Gramo er positive til at begrepet tilvirker endres til produsent. Dette er i tråd med den terminologi Gramo allerede benytter.

Lydfilm

Gramo har ved flere anledninger bedt om at departementet klargjør hva unntaket for lydfilm i § 45 b innebærer. Vi er fornøyd med at departementet nå foreslår at all form for lydfilm skal unntas slik at en tidligere uklar grense blir borte.

Så lenge hovedreglene nå er at utøvende kunstnere og produsenter i et lydopptak har enerett og det finnes enkle og gode klareringsmuligheter, ser vi ingen grunn til at området for tvangslisensen utvides.

Utøverbegrepet

Gramo har tidligere spilt inn spørsmål om innholdet i utøverbegrepet, jfr. fondsloven § 1. Gramo registrerer at departementet slutter seg til en forståelse om at musikalsk leder kan inkluderes i utøverbegrepet, dersom vedkommende har bidratt på innspillingen på en måte som kan betegnes som utøverprestasjon.

Grensedragningen enerett/vederlagsrett

Det som har vært utfordringen for Gramo er at ny teknologi har gitt uklare klareringsgrenser. Departementet drøfter dette og det synes vi er bra, men vi skjønner og er av den oppfatning at dette er et spørsmål som ikke bare angår Norge og at EU domstolen over tid vil nærmere klargjøre denne grensen.

Adgang til å frasi seg retten til vederlag

Det har i en periode vært uklart om det er anledning til å frasi seg retten til vederlag og om bakgrunnsmusikkleverandører kan tilby musikkbrukere vederlagsfri musikk.

Gramo er glade for klargjøringen som fremkommer i høringsnotatet og er helt enige når departementet skriver:

«Dersom det skal kreves vederlag for den offentlige fremføringen eller overføringen, kan dette bare skje gjennom Gramo – det er ikke anledning til «frikjøp» av lydopptak med påfølgende lisensiering mot betaling, og det er uten betydning for vederlagsplikten om de aktuelle rettighetshavere er medlem av Gramo eller ikke».

En av utfordringene Gramo står overfor er å indentifisere musikk i annen offentlig fremføring. Kringkasterne har alltid rapport og Gramo har startet et prosjekt hvor målet er at også et representativt utvalg av de musikkbrukere i for eksempel kundelokaler, overnattingssteder og serveringssteder skal rapportere det repertoaret som fremføres. Dette er en prioritert oppgave og noe vi skal kunne gjennomføres innen rimelig tid. Bakgrunnsmusikkleverandører, som også utgir egne innspillinger, vil kunne melde seg inn i Gramo og få utbetalt vederlag når deres innspiller blir fremført. Gramo vil da stille krav om at de som produsenter rapporterer sin diskografi og at de utøverne som medvirker på innspillingene vil få sin halvdel av vederlaget til individuell fordeling og utbetaling.

Skulle det være anledning til å frasi seg retten til vederlag vil dette si at man etablerer et parallelt system til det systemet som åvl § 45b i dag legger opp til.

Gramo er eneste organisasjon som er godkjent for innkreving og fordeling av vederlag når lydopptak blir offentlig fremført og dette er etter vår mening noe som også skal gjelde for fremtiden både av hensyn til musikk brukerne og rettighetshaverne.

Gramo har tidligere skrevet et omfattende notat med våre synspunkter på hvorfor det ikke skal være mulig å frasi seg retten til vederlag og vi henvis til dette notatet for ytterligere begrunnelse for vårt syn.

Unntak for bruk av lydopptak i forbindelse med undervisning

Når det gjelder forslaget til ny avgrensningsbestemmelse av eneretten til undervisningsformål (§ 4-5) er Gramo positiv til at bestemmelsen skilles som en egen bestemmelse. Gramo liker imidlertid dårlig at det foreslås å lovfeste den såkalte «klasseromsdoktrinen», og at den gjøres gjeldende også for overføring og ikke bare skal gjelde for den direkte «live» fremføring. Slik forslaget foreligger innebærer det også en utvidelse av som i dag ligger i «privat bruk» begrepet, da den ikke lar hensynet til det personlige og nære båndet være avgjørende slik det er etter gjeldende rett. Gramo vil videre peke på at det i mange tilfeller vil være vanskelig å skille mellom eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring (fremføring). Skillet har en meget viktig betydning på bakgrunn av at eksemplarframstilling er vederlagspliktig mens fremføring ikke er det.

Gramo vil sterkt anmode departementet om å videreføre gjeldende rett. Så lenge fremføringen skjer på bakgrunn av et pedagogisk formål og ikke er av «privat» karakter, ser Gramo ingen grunn til at denne typen bruk skal ligge utenfor rettighetshavers enerett uten mulighet for vederlag.

Tvisteløsning for bruk av verk ved tvangslisens

Gramo støtter forslaget til endring av bestemmelsen om tvisteløsning for bruk av verk ved tvangslisens, ny § 4-35.

Det er hensiktsmessig at partene kan bringe tvist om vederlag direkte inn for Vederlagsnemnda. Gramo har hatt god erfaring med tvisteløsning i Vederlagsnemnda og synes dette er en velfungerende og kostnadseffektiv ordning.